

FUNGUS

POPULAIR ORGAAN VOOR DE LEDEN VAN DE
NEDERLANDSCHE MYCOLOGISCHE VEREENIGING

Onder hooge bescherming van H. M. de Koningin-Moeder

IN MEMORIAM PROF. DR. J. VALCKENIER SURINGAR

Bij dezen hebben we de treurige plicht 't overlijden van Prof. Dr. J. Valckenier Suringar te gedenken. Deze bekende botanicus was gedurende zeer langen tijd lid onzer vereeniging. Op de foto in nr. 5 van den 3en jaargang staat hij naast G. C. A. Fabius, als deelnemer aan de excursie te Nunspeet. Beide zijn ze nu van ons heengegaan.

DE RED.

MYCOLOGISCHE VONDSTEN IN DE FRANSCHE ALPEN

II

Geheel volgens de verwachtingen, leverden de larixbosschen aan de andere zijde van 't dal op het Noorden gelegen, heel wat meer op, al kon ook daar niet van een rijke zwammenflora gesproken worden.

Maar er waren mooie en interessante dingen bij! De eenigste paddenstoel, die er werkelijk bij massa's groeide, was de gewone bruine ringboleet (*Boletus luteus*), daarentegen vond ik de gele ringboleet (*Bol. elegans*), die bij voorkeur onder larixen heet voor te komen, slechts sporadisch, maar dat waren dan ook bijzonder forsche en prachtig oranje gekleurde exemplaren, die 't op deze groeiplaats schijnbaar zeer naar hun sin hadden. Eenige keeren trof ik er een paar aan op een hooggelegen bergweitje, waar 't fel-oranje van deze paddenstoelen tusschen de velerlei kleuren der bloemen een prachtig effect maakte.

En natuurlijk was de larixenzwam bij uitnemendheid, *Boletus viscidus*, de lorkenboleet, present. Meer nog dan de beide eerstgenoemde ringboleten, schijnt deze van de gezelligheid te houden, want ik zag ze steeds in troepjes bij elkaar en bovendien alleen in de lagere gedeelten van 't bosch in de buurt van 't riviertje, terwijl

de andere ook in de hogere droge regionen voorkwamen, veelal verspreid.

Zeer variabel wat de kleur betreft is deze lorkenboleet, die ook tot de beringde soorten behoort. De meeste van de verschillende typen, die Kallenbach in de 7e aflevering van „die Pilze Mitteleuropas“ afbeeldt, kwam ik tegen. Zeer fraai zijn de geelgroene, bruinvlokkige of getijgerde hoeden (zoals de nos 16 en 23 van zijn plaat), andere zijn donkerbruin, terwijl ook heel lichtgekleurde exemplaren voorkomen. Bij vochtig weer hebben ze alle een dikke slijm laag. De poriën, die dikwijls iets aflopend zijn, hebben een bruine of groenachtige kleur, terwijl de stevige geelbruine steel onderaan wat verdikt is en een eerst lichtgele, later bruine ring vertoont, waarboven meestal een duidelijke netvormige tekening is te zien. De grootsten, die ik vond hadden een hoed met een doorsnee van 12 cm en een 8—10 cm lange steel. In ons land, waar ik ze nooit zag, schijnt deze boleet wel uiterst zeldzaam te zijn, geen wonder, waar ze zoo uitsluitend is aangewezen op de hier weinig voorkomende larix.

Met nog een andere typische larixenzwam maakte ik voor de eerste maal kennis. Ricken, Bigeard, Macku, e.a. beweren ten minste dat *Gomphidius maculatus*, welke volgens de meeste auteurs identiek is met *Gomph. gracilis*, alleen onder larixen voorkomt. Ik kwam deze mooie, slanke spijkerzwam met een kleverige bruinlila hoed tot 8 cm groot, grijze zwartgekleurde vertakte lamellen (plooiën) en een tot 10 cm lange bochtige vuilwitte steel met gele basis, nog al eens een keer tegen, soms in kleine groepjes. Er bestaat eenige gelijkenis met *Gomphidius roseus*, die doorgaans kleiner is, met meer rose in de kleur van den hoed, geen zwartgekleurde lamellen heeft en een steel, die onderaan meestal roodachtig is in plaats van geel.

De afbeelding, die Cooke van *Gomph. maculatus* geeft, lijkt mij niet juist, maar kon beter *Gomph. glutinosus* voorstellen. 't Lijkt ook in ieder geval een heel ander ding dan *G. gracilis*, die hij op de volgende plaat laat zien en die een sprekende gelijkenis met de door mij gevonden exemplaren vertoont, bovendien meer overeenkomt met de beschrijving, zooals men die van *G. maculatus* aantreft.

Komt *G. gracilis* in ons land, waar enkele vondsten bekend zijn, ook alleen onder larixen voor?

Op enkele plaatsen in 't bosch waar een dik mostapijt den grond bedekte, stonden een aantal forsche melkzwammen met een goudgele, soms bloedrood gevlekte hoed. De dikke, holle, zeer breekbare steel, diep in 't mos verscholen, was, evenals de iets aflopende plaatjes, lichtgeel van kleur. Bij kneuzing kwam een groote hoeveelheid wit, lekker zoetsmakend melksap te voorschijn. Dit kon wel niet anders zijn dan *Lactarius volemus* (= *Lact. lacti-*

fluus), een prachtige verschijning, welke bekend staat als een buitengewoon smakelijke paddenstoel, die o.a. in Duitsland, waar ze niet zeldzaam is, dikwijls gegeten wordt.

Iets heel merkwaardigs vond ik op een van mijn tochten, ook al weer toevallig bij 't botaniseeren, op een vochtige plaats bij een der vele bergbeekjes. Mijn aandacht was daar getrokken door een prachtig groepje Pirola's (wintergroen), liefst 3 verschillende soorten (*P. rotundifolia*, *secunda* en *uniflora*) door elkaar, alle rijkbloeiend, een fijn gezicht! Ik moest dat eens goed bekijken en lag er al gauw, hoewel eenigszins ongemakkelijk vanwege een aantal puntige keien, met mijn neus boven op. Ineens zag ik tusschen de planten een paar kleine witte driehoekige stukjes zwam omhoog steken. Wat kon dat zijn? Dan maar voorzichtig uitgraven en tot mijn verbazing kwam daar te voorschijn een vuilwitte, hier en daar wat ingedeukte bol, ter grootte van een flinke sinaasappel, aan den bovenkant onregelmatig stervormig ingescheurd, waardoor een aantal korte slippen waren ontstaan, waarvan er een paar hun neus boven de aarde hadden gestoken. En door de vrij nauwe opening heen zag ik, dat 't ding geheel hol was met een gladde binnenwand, licht paars gekleurd, een bijzonder mooie fijne tint, die een scherp contrast vormde met de groezelige, witte, ruwviltige buitenkant. 't Geheel zag er nog al stevig uit, maar bleek echter, ondanks de ± 3 mm dikke wand, zeer breekbaar te zijn. Bij de minste druk brak 't in „scherven” en op de breukvlakken was dan fraai de scherpe scheidingslijn tusschen de witte buiten- en de paarse binnenlaag te zien.

Al gauw vond ik in de naaste omgeving meerdere van die witte punten, die den weg wezen naar dergelijke witte bollen, terwijl bij 't omwroeten van den grond ook eenige jonge, nog geheel gesloten, exemplaren voor den dag kwamen. Later gaan die aan de top inscheuren, steeds verder, naarmate ze ouder worden en tegelijkertijd wordt 't boven den grond zichtbare grooter.

't Was duidelijk, dat ik met Peziza's te doen had, maar welke interessante soort was dit? C. en D. bracht me niet verder, maar 't onvolprezen Vademecum van Ricken gaf uitkomst, dankzij de beide meest opvallende kenmerken, nl. de paarse kiemschijf en de eigenaardige wijze van groeien. Daardoor kwam ik er achter, dat 't *Plicaria coronaria* moest zijn, een ascomyceet, die alleen onder naaldhout in 't gebergte voorkomt en dus bij ons nooit zal worden gevonden. Maar 't is wel de moeite waard, om in 't buitenland eens op deze merkwaardige zwam te letten, al zal men ze niet gemakkelijk vinden, want er is maar een klein stukje van te zien.

Nog een paar aardige ascomyceten kwam ik op mijn zwerftochten tegen. Gezellig in troepjes bij elkaar, groeiden hier en daar de fijne eigenwijze hazenoortjes (*Otidea leporina*). Roerloos staken de

bruine langgerekte oorschelpen boven 't mos uit, alsof ze vol aandacht stonden te luisteren naar de geheimzinnige geluiden uit 't woud.

Ook de groote bruine bekerzwam (Plic. badia), 't harige bekerzwammetje (Lachnea scutellata) en 't schoteltje op steeltje (Macropodia macropus) zag ik een enkele maal en dan nog een paar leuke gesteelde kommetjes: *Acetabula vulgaris*, en *Acetabula sulcata*, beide met een diep gegroefde of gevoorde steel, waarvan de ribben bij de eerste aan den buitenkant van 't vruchtlichaam tot bijna aan den rand omhoog loopen, bij de andere niet of maar een klein eindje (respect. „hochgerippter” en „kurzgerippter Becherling”). Ook verschilt *A. sulcata* nog van *A. vulgaris* door de kleur van de met 't kiemvlies bekleede binnenzijde, welke bij de laatste bruin, bij de eerste grijs („rauchgrau”) is.

Een geheel andere vorm, dan men bij de meeste ascomyceten aantreft, vertoonden een paar kleine oranjegele knotsvormige zwammetjes. Vluchtig bekeken zou men ze voor *Clavaria*'s kunnen houden, maar er was een duidelijk steeltje te zien, met daarop iets, wat een hoed zou kunnen heeten, bestaande uit een geplooid en gegolfde kam, die, als een in elkaar gedrukt worstje over de top van de steel gevouwen, een groot deel daarvan bedekte. Ook deze knotsjes bleken tot de groote groep der zakjeszwammen te behoren, en wel in de buurt van de geslachten *Helvella*, *Morchella*, *Verpa*, *Geoglossum*, enz., enz. De zoo juist genoemde eigenaardig gevormde „hoedjes” vindt men echter alleen bij 't geslacht *Spathularia* en de mooie oranjegele kleur daarvan (de steel is lichtgeel) weer alleen bij *Spathularia clavata* (= *Sp. flavida*), een paddenstoel, die ook bij voorkeur onder naaldhout groeit.

Nu moet men niet denken, dat er alleen maar bijzondere dingen te vinden waren. Ook enkele heel gewone kwam ik tegen (van de meeste echter maar zeer weinige exemplaren), zooals de popzwam, de rose mycena, de kleine parasolzwam, de bosch-champignon, de gele kegelzwam, de witte mestzwam, de zwartwitte en de grijze ridderzwam, de laatste bij massa's. Onder een overhangend rotsblok stonden een paar mooie witte ridderzwammen (waarschijnlijk *Tricholoma leucocephalum*) en vlakbij een groepje sierlijk gesteelde donkerkleurige franjezwammetjes (*Thelephora radiata*) vond ik nog aan den voet van een kolossale lork enkele zuiverwitte trechterzwammen (*Clitocybe catinus*).

Zeker was mijn toevallige oogst aan zwammen in de veertien dagen, die ik temidden van de wondere bloemenpracht der Alpen doorbracht, niet rijk aan soorten, maar dat tekort werd meer dan vergoed door de vele buitengewoon interessante, ten deele voor mij onbekende dingen, die ik daarbij tegenkwam. En in aanmerking genomen 't ongunstige zwammenweer en de eenvormigheid der bosschen, kan ik dan ook, met wat ik vond, wel zeer tevreden

zijn en leek mij een en ander belangrijk genoeg, om er in „Fungus” wat van te vertellen, al betreft 't ditmaal eens geen vondsten uit eigen land.

G. D. SWANENBURG DE VEYE.

VERGIFTIGING DOOR PADDENSTOELEN VII ¹⁾

Volkomen overeenkomend, in toxicologisch opzicht, met de vliegenzwam is de *Amanita pantherina*. De verschijnselen zijn identiek en variëren ook hier van zeer licht tot buitengewoon hevig. De opgaven omtrent de letaliteit verschillen echter belangrijk. Uit sommige statistieken volgt 20% letaalverloop. Er zijn in de ziektegeschiedenissen echter vaak verschijnselen, die doen denken aan vergiftiging met *Amanita phalloides*, terwijl ook typische verschijnselen uit het gewone ziekteverloop ontbreken. Bekende auteurs gaan zoo ver te beweren, dat echte pantherina-vergiftiging niet gevaarlijker is dan muscaria-intoxicatie. Eenige twijfel is hier wel geboden.

Inoko constateerde in Japan, dat in den herfst de pantherzwam voornamelijk de hersenverschijnselen geeft, in den zomer meer dan cholera-achtige verschijnselen, met pupil verwijding en dood door ademstilstand. Ook in Amerika heeft Ford met de witte variëteit van de pantheramaniet = *Amanita cothurnata*, phalloides-vergiftigingverschijnselen gekregen, zoodat het voorkomen van andere giftige stoffen in deze zwam niet uitgesloten schijnt.

Ook omtrent de pantherzwam vindt men publicaties, die concludeeren tot de niet-giftigheid. In Duitschland geldt de zwam zelfs zeer verbreid als eetbaar en wordt in verschillende boeken als zoodanig genoemd. Zoo bij Schnegg, Michael, Gramberg, Obermeyer, Rothmayr. Het is wel overtuigend bewezen, dat dit wordt veroorzaakt door verkeerde duiding van de zwam. In Duitschland schijnt de echte pantheramaniet, in tegenstelling met Frankrijk, maar zeldzaam voor te komen. Wat als zoodanig is afgebeeld is zeker voor een deel *Amanita spissa*, mogelijk zelfs *A. rubescens*.

Martin-Sans onderscheidt in de muscaria (pantherina) vergiftigingen in verband met het bovenstaande, twee afzonderlijke vormen: een muscaria-vergiftigingsbeeld en een muscarine-vergiftigingsbeeld; het eerste noemt hij met Weki: „Syndrome pantherinien”, het tweede: „Syndrome sudorien”. Dit laatste is bij de *Amanita*'s maar zelden zuiver; het komt echter veel meer voor bij een reeks van andere zwammen, waarvan in de laatste jaren is ge-

¹⁾ VI in Fungus 4e jaarg., no. 1, blz. 8.

bleken, dat sommige een zeer groot gehalte aan muscarine bevatten. Dit vond Peck b.v. bij *Clitocybe dealbata*, waarbij hij zelfs een variëteit „*sudorifera*” opstelt. De vergiftiging daarbij is volkomen die van muscarine. Verder is dit het geval ook bij *Clitocybe rivulosa* en bij zeer vele *Inocybe*'s.

De syndrome pantherinien vindt men in het overgroot aantal der vergiftigingen met vliegen- en pantherzwam, ook bij *Boletus calopus* en *Stropharia*.

De zuivere muscaria-vergiftiging bij verschillende *Clitocybe*'s is vooral door Martin-Sans behandeld. De *Clitocybe dealbata* staat in vele boeken als eetbaar genoemd. Waarschijnlijk zijn ook hier identificatiesoorten de oorzaak. De kleinere witte *Clitocybe*'s zijn niet gemakkelijk te onderscheiden.

De verschijnselen zijn hevige en langdurige hypersecretie van speeksel en zweet, ook van het neusslijm; gezichtsstoornis, met pupil vernauwing. Soms na een aanvankelijke versnelling, weldra zeer aanmerkelijke verminderde hartslag en nauwelijks waarneembare pols, paralyse van de voorste ledematen. Vaak hik. Maagdarm-verschijnselen laat en niet belangrijk. Weinig of geen urine.

Clitocybe rivulosa staat over het geheel als giftig bekend, gegevens daaromtrent vóór Martin-Sans zijn nagenoeg niet te vinden. De verschijnselen zijn de genoemde, vaak zeer hevig. Een letaal geval is bekend.

Men zij met de kleine, witte *Clitocybe*'s op zijn hoede: verwant zijn *Cl. neptuniana*, *phyllophylla*, *pithyophylla*, *connata*, *tornata*, *opaca*, *cerussata*, waaromtrent zekere gegevens ontbreken.

Even duidelijk is de zuivere muscarine-vergiftiging bij vele *Inocybe*'s. Wat daaromtrent in de laatste jaren is bekend geworden, rechtvaardigt een wat uitvoeriger overzicht.

(*Wordt vervolgd.*)

J. S. MEULENHOF.

EENIGE VONDSTEN IN KENNEMERLAND

De laatste jaren kregen wij den indruk, dat Kennemerland zeer achteruit ging in aantal en soorten van paddenstoelen. Het ging er op lijken dat de duinen en bosschen langzaam maar zeker ontzwamd werden. Wij dachten dit verschijnsel te kunnen verklaren, door het in verband te brengen met den anderen plantengroei. Allerlei hypothesen werden geopperd en zie, najaar '32 is al weer een bewijs hoe voorzichtig men moet zijn met het poneeren van veronderstellingen. Waarom en waaraan wij de verschijningen van bepaalde soorten toe kunnen schrijven zal voorloopig wel een raadsel blijven. Voor den zwammenvriend is het intusschen een verheugend verschijnsel, dat na de magere jaren ook weer eens een vet jaar gekomen is. Het is altijd prettig weer eens oude kennissen te ontmoeten. Zoo vonden wij voor het eerst hier in Bloemendaal

Bol. bovinus, een zeer gewone boleet in ons land, doch die hier nooit eerder gevonden werd. *Bol. cyanescens* werd in een behoorlijk aantal geregistreerd.

Bol. luridus werd in al z'n vormenrijkdom aangetroffen. Van *Bol. Satanas* werd weer een nieuwe vindplaats ontdekt, zoo maar langs den weg. Zoo is *Psalliota rusiophylla* ook geen zwam, die je elken dag tegen komt. Opvallend waren de mooie vleeschroode plaatjes. Bij de laatste soort in de buurt op een hoop bladafval stonden een paar prachtige exemplaren van *Volvaria speciosa* met hoeden van 12 cm middellijn op stelen van 25 cm. Schitterende *Polyporus giganteus* werd aangetroffen. (Jammer, dat dit geen smakelijk gerecht is). Hier in Bloemendaal heeft er één gestaan met een hoedje van 75 cm middellijn. Of eigenlijk waren het meer hoeden. Op de plaats waar de zwam groeide, stond vroeger een beuk. Deze boom was opgeruimd en op het vrijgekomen stuk waren *Nemesia*'s gezaaid. Nu was het aardige, dat de zwam kalm doorgesloei was en op de hoeden stonden nu allerlei *Nemesia*'s. Het geheel leek een prachtige bruine schotel met bloemen. De tuinman heeft de boel grondig opgeruimd en nu staan er geraniums.

Een oude kennis begroetten wij in *Marasmius globularis*. In geen jaren hadden wij deze soort meer gezien en nu opeens werden tientallen aangetroffen. Een aardig paddenstoeltje; gemakkelijk te herkennen aan den tweekleurigen steel, de bovenkant wit, de onderkant glimmend donker bruin. Dien zelfden middag vonden wij ook *Marasmius cohaerens*. Vooral microscopisch is deze soort interessant, door de zeer grootte, puntige cystiden, welke een dikke wand hebben. Deze cystiden komen zowel op de lamellensnede, als -vlakte voor. *Collybia platyphylla* was in zeer grootte hoeveelheden aanwezig, van spierwit tot donker grijs. Dit is alles nog maar in het begin van het seizoen en een zeer losse greep; wie weet hoe het van het jaar zal worden! Indien de voortekenen niet bedriegen wordt het voor Kennemerland een ouderwetsch paddenstoelenseizoen !

H. Boting.

Wij hopen de verdere ervaringen van den heer Boting te mogen ontvangen. Red.

VERSLAG VAN DE EXCURSIE DER NED. MYCOL. VEREENIGING TE RUURLO OP 1, 2 EN 3 OCTOBER 1932 ^{x)}

Voor de grootte ledenexcursie van dit jaar is de keuze van het Bestuur gevallen op Ruurlo en omgeving en ik ben er van overtuigd, dat daarmee een bijzonder gelukkige greep is gedaan. In een der allermooiste gedeelten van de Achterhoek gelegen, met een enorme afwisseling aan natuurschoon en een uitstekend verzorgd wegennet, is Ruurlo voor den toerist steeds een zeer ge-

¹⁾ De volledige lijst der vondsten zal in de Mededeelingen geplaatst worden.

liefd oord geweest; den paddenstoelliefhebbers biedt deze streek, juist door die landschapsvariatie met hare verscheidenheid van boomsoorten, daarenboven nog talrijke kansen op het vinden van vele merkwaardige en zeldzame zwammen. Nu waren de verwachtingen daaromtrent in verband met de warme en droge Augustusdagen en de wel regenrijke maar koude Septembermaand niet al te hoog gespannen, maar ik heb zoo'n idee, dat de oogst aan paddenstoelen in een 3-tal dagen daar verzameld, zelfs de grootste optimist nog zal hebben verrast.

Op een voor-excursie door den heer MEULEMEESTER en ondergeteekende gehouden op 't landgoed Medler in de buurt van Ruurlo, gaarden we in enkele uren ruim 100 soorten bij elkaar, terwijl in totaal op alle excursiedagen ruim 350 soorten konden worden genoteerd, nog niet medegerekend diegenen, waarvan de naam onbekend of zeer twijfelachtig bleek te zijn. Was de hoeveelheid dus al zeer bevredigend, ook de kwaliteit was goed, want vele meer of minder zeldzame soorten werden gevonden, waarover straks nader.

De opkomst der leden was uitstekend, vooral in aanmerking genomen, dat Ruurlo voor velen wat afgelegen lag. De volgende dames en heeren maakten de excursies op 1, 2 en 3 October geheel of gedeeltelijk mee: Mevr. Cordes, Mevr. Heithuis, Mej. Ketje, Mej. de Lint, Mevr. Vening Meinesz, Mej. de Vries, verder de heeren Boting, van Dam, Egidius, van Eyndhoven, Goedemondt, Hoogland, ten Houten, van der Lek, Ligtenberg, Meulemeester, Meulenhoff, Meyer, Müller, Oort, Reijnders, Schaad, Schweers, Smits, Stoffel, Verschueren, fr. Wilhadus en ondergeteekende, terwijl behalve deze 28 leden nog een 6-tal introduce's, te weten: Mevr. Egidius, Mej. Grimmelt, Mevr. van Pallandt, Mevr. van de Poll, Mevr. de Vries en de heer ten Houten Jr. op één of meer tochten van hunne belangstelling in de mycologie blijk gaven.

Zoals steeds op excursies en bijeenkomsten van onze Vereeniging het geval is, was ook nu weer de stemming onder de deelnemers van vroeg tot laat allergeuoegelijkst, wat ook nog bijzonder in de hand gewerkt werd door de uitstekende huisvesting in het hotel Avenarius, welke wel in alle opzichten naar ieders genoegen was. En 't weer liet ons gelukkig niet in den steek, maar zorgde voor een goede afwisseling van flinke regenbuien 's nachts en droogte overdag. Alleen de zon, die ons het vorige jaar in Nunspeet zoo had verwend, werd ditmaal noode gemist, zoodat de prachtige herfsttinten van bosch en veld niet tot hun recht kwamen.

Doordat zoovelen de excursies meemaakten, was 't mogelijk, dat verschillende gebieden tegelijk door 2 of meer groepen konden worden afgezocht, waardoor natuurlijk meerdere soorten werden verzameld.

Bijzonder in trek was 't in de onmiddellijke omgeving van Ruurlo gelegen „Cycloonbosch”, waar zich een rijke en interessante houtzwammenflora heeft ontwikkeld op de boomstammen en -stronken, welke als overblijfselen van de vele jaren geleden door de geweldige stormen aangerichte verwoesting, daar sinds dien tijd zijn blijven liggen, ten prooi aan de vernielende inwerking der natuurelementen en aan de onweerstaanbare aanvallen van het machtige zwammenleger.

Op niet veel plaatsen in ons land zullen zoo geweldig veel boomzwammen in alle mogelijke vorm en kleur op een dergelijk betrekkelijk klein gebied worden aangetroffen, dikwijls vele mooie soorten tegelijk op één stam, forsche schitterend gekleurde exemplaren meestal, die hier een bijzonder gunstige groeiplaats bleken te hebben gevonden. Wat is door allen genoten van den prächtigen en indrukwekkenden aanblik, welke dit rijk-bezwamde boomen-slachtveld opleverde!

Maar nog vele andere mooie en interessante plekjes konden worden bezocht en met dankbaarheid mag ik hier wel even gewagen van de groote welwillendheid der eigenaars van enkele groote landgoederen in de buurt van Ruurlo en Vorden gelegen, — wel bekend door de zgn. achtkasteelentocht,

door de A.N.W.B. in die prachtige streek uitgeschreven, — die ons toestonden in hunne bosschen en velden naar hartelust rond te wandelen en paddenstoelen te verzamelen. Zoo konden dank zij toestemming van de freules van Heeckeren van Keil de bosschen en tuinen van 't Kasteel Ruurlo worden bezocht, waar o.m. werd gevonden de merkwaardige *Lepiota haematosperma*, waarvan de sporenfiguur in verschen toestand groen gekleurd is, maar spoedig bruinachtig wordt, terwijl de geleerden het er nog niet over eens zijn, of 't wel een *Lepiota* is, of misschien een *Inocybe* of een *Psalliota*.

Ook een exemplaar van de zeldzame paarsgesteelde *Leptonia anatina* werd daar buitgemaakt en een paar minder algemeene witte ridderzwammen (*Tricholoma cnista*).

In de bosschen van het landgoed Medler liet Baron van Dorcht tot Medler ons rondsuffelen en enkele aardige vondsten als *Pholiota radicata* en een paar boomstammen vol met de zeldzame *Pleurotus applicatus*, een klein grijs gekleurd dingetje, en enkele exemplaren van *Pleurotus atro-coeruleus* met een dikke geleilaag op den hoed mogen hiervan wel even worden vermeld. In de omgeving van het kasteel Onstein, waarvoor toegang werd verleend door freule v. d. Heijden stond ook veel moois, hoewel niet zooveel bijzonders, terwijl op de landgoederen rondom de kasteelen Baak en de Bramel, welke wij onder de persoonlijke, door ons zeer gewaardeerde leiding van de eigenaars zelf, de heeren Helmich en Thate, doorkruisten, nog enkele interessante dingen werden aangetroffen, zooals *Marasmius caulicinalis*, *Tricholoma ionides*, gelijkend op *Trich. nudum* in zakformaat, maar met witte plaatjes, de mooie *Lactarius uvidus* met paars melksap, *Lactarius pallidus*, enkele prachtige exemplaren van de zeldzame spierwitte *Amanita solitaria* en op een laag gelegen weilandje *Clavaria falcata* en een paar fraaie roesporigen, nl. de blauwe *Leptonia lampropoda* en *Lept. serrulata*, waarvan de eerste de plaatjes in de jeugd wit heeft, de tweede blauw en een vrijwel geheel witte soort, *Leptonia Kevernii*.

Een woord van hartelijken dank moge hier nogmaals op zijn plaats zijn, aan de genoemde dames en heeren voor de vriendelijke wijze, waarop zij hunne bezittingen ter onzer beschikking hebben gesteld.

Op een lange rij tafels in de ruime serre van het hotel lagen de verschillende gevonden paddenstoelen uitgesteld, zooveel mogelijk voorzien van hunne visitekaartjes. Daar concentreerde zich natuurlijk in de avonden de belangstelling en de weetgierigheid der deelnemers, daar werd alles terdege bekeken, bestudeerd en over menige twijfelachtige diagnose levendig van gedachten gewisseld, terwijl met behulp van vele prachtige boek- en plaatwerken uit de wel voorziene vereenigingsbibliotheek en door middel van loupe en microscoop door velen nog getracht werd enkele onbekende soorten te determineeren, wat nu eens wel, dan weer geen succes had. Maar zeker is, dat voor allen die avonden zeer leerrijk zullen zijn geweest, juist door het vernemen van andermans en 't hooren becritiseeren van eigen meening, waar 't betreft vele lastig te determineeren zwammen, al blijkt het dan ook steeds weer, hoe men bij tal van geslachten — ik noem er maar enkele als *Russula*, *Mycena*, *Pluteus*, *Inocybe*, *Cortinarius* — ondanks alle ten dienst staande hulpmiddelen bij de soortsbepaling dikwijls niet verder komt dan een vraageeken.

De excursie in Ruurlo behoort weer tot het verleden, maar ik geloof, dat de herinnering aan die dagen, waarop wij temidden van een prachtige natuur en in de sfeer van een gezelligen en hartelijken omgang onze geliefde Mycologie hebben kunnen beoefenen, nog lang bij allen zal blijven bestaan.

Veendam, October '32.

G. D. SWANENBURG DE VEYE.

BOEKBEORDEELINGEN

De Huiszwam.

Deze zwam was alreeds het onderwerp van een opmerking in *Fungus*. In no. 3 v. d. 3en jaargang (blz. 43) lezen we van een burgemeesterswoning te Lopik, die onbewoonbaar geworden was door 't woekeren van de huiszwam. Van de huiszwam, die de gevaarlijkste houtverwoester genoemd wordt, verschijnt nu een groote plaat, uitgegeven door Kallenbach-Darmstadt.) Het doel ervan is, evenals bij de plaat van de groene knolamaniet (zie *Fungus*, 2e jrg. no. 3), kennis op ruime schaal te verspreiden omtrent deze lastige zwam. Onder de plaat bevindt zich de volgende raadgeving: „Bij 't vergaan van hout, dat deel uitmaakt van 't huis, bij 't verschijnen van zwamachtige voorwerpen in de huizen, en in 't bijzonder bij 't aankopen of huren van huizen raadplege men niet alleen een bouwkundige, maar ook in ieder geval iemand, die van de mycologie verstand heeft. Ook slechte reuk in gesloten ruimten kan op zwamvorming wijzen.”

De plaat wordt begeleid door een zeer uitvoerig Hausschwammerblatt, dat waarlijk in alle gevallen, waar zich diverse *Merulius*-woekeringen voordoen kunnen, voorziet. Het is voorzien van 30 foto's, die op de huiszwam en verkeerde en goede bestrijdingswijzen betrekking hebben. Voorts vinden we er hoofdstukjes in getiteld: „Wat is de huiszwam, Wat zijn de karakteristieke kenteekenen van de huiszwam, wanneer moeten we tot aanwezigheid van de huiszwam besluiten, Waarom is de huiszwam zoo gevaarlijk, In welke huizen kan huiszwam voorkomen, Wat zijn de plaatsen in 't huis, die 't meest gevaar loopen, Hoe vindt de infectie plaats, Hoe bestrijdt men de huiszwam, Verschillende wettelijke bepalingen betreffende de huiszwam, (in Duitschland).” Men ziet, dat hier de huiszwam wel van alle zijden bekeken wordt, wat de practische schade, die zij kan berokkenen, betreft. Minder uitvoerig is 't Merkblatt over de mycologische beteekenis van *Merulius lacrymans* (volgens Const. et Duf.: Wulf, volgens Ruys: Jacq.), die hier merkwaardigerwijze *Merulius domesticus* Falck. heet.

Wil men zich tegen deze zwam beschermen, dan zorg men er in de eerste plaats voor, dat 't hout in kelders enz. niet aan te veel vocht bloot staat. We bevelen plaat (kosten M. 4,50) en Merkblatt (kosten M. 1.—) gaarne in de aandacht, vooral van bouwondernemingen en woninginspecties, aan. Bij bestellingen van meer exemplaren of voor bijzondere doeleinden zijn reducties van den prijs te verkrijgen.

Voor de leden van de Ned. Mycologische Ver. echter, wordt de mooie (in zeskleurendruk uitgevoerde) plaat voor M. 2.— beschikbaar gesteld, terwijl 't Merkblatt M. 0,90 kost. Dit is ook 't geval met de zeer aanbevelenswaardige plaat over de groene knolzwam; we hopen, dat onze medeleden van deze aanbieding gebruik zullen maken.

R.

Encyclopédie mycologique II. Les champignons parasites et les mycoses de l'homme par Paul Vuillemin. Paul Lechevalier et fils. Paris, 75 francs.

Een merkwaardig boek, dat de door zwammen veroorzaakte ziekten bij den mensch behandelt, zoowel uit botanisch als uit medisch oogpunt; bedoeld, niet allereerst om in een dogmatische verhandeling de resultaten neer te leggen van een nog jonge wetenschap, maar veeleer om zooals de schrijver zegt: „souligner des lacunes à combler pour relier les données éparses et inciter les recherches, qui donneront un nouvel essai au progrès dans une branche de la biologie, qui préoccupe à bon droit nos contemporains, car c'est une domain riche en promesse pour l'avenir de la médecine”. Merkwaardig

1) Uitgave: Hessische Landesstelle für Pilz- und Hausschwamm-Beratung.

is dit boek om de wijze van behandeling en de origineele beschouwingen o.a. over parasitisme en symbiose van den schrijver, welke ieder bioloog belang zullen inboezemen (niet alleen de medici en plantkundigen). Het is opgezet op een hooger plan dan dat van een systematisch overzicht.

De schrijver behandelt alleen de mycosen, ter zijde latende de zgn. bacteriosen, hoewel hij er op wijst, dat er overeenkomst bestaat. Origineel en merkwaardig is, dat hij hierbij de tuberculose als een mycose beschouwt, en de verwekker daarvan, de Kochsche tuberkelbacil, als een echte zwam, in overeenstemming met de opvatting der laatste jaren, dat de *Bacterium tuberculosis* een myxobacterium is (welke zich aansluit aan de echte bacteriën, doch zich daarvan onderscheidt o.a. door draadvormigen groei — onder omstandigheden — en het voorkomen van een kern, volgens de onderzoekingen van Petit — 1923 — en Kirchenstein — 1926). Vuillemin verwerpt echter de benaming Myxobacterium, daar reeds Metchnikoff in 1888 in cultures van tuberkelbacillen lange vertakte draden vond met verwijde toppen, waarop hij 't geslacht *Sclerothrix* vaststelde. Ook de zich daarbij aansluitende *Bacillus Leprae Hansen 1877* en *Bacillus Mallei Löffler 1888* brengt hij tot dit geslacht *Sclerothrix* en behandelt de daardoor veroorzaakte ziekten als mycosen.

Deze mycosen sluiten zich dus direct aan bij de zgn. actinomycosen, veroorzaakt door *Nocardia-* (*Actinomyces-*) *soorten*, zgn. straalzwammen. Origineel is ook de verdeeling der mycosen (niet systematisch naar de plaats der zwammen, die deze ziekten veroorzaken, in het botanische systeem, of naar den aard der ziekten, maar volgens de eigenschappen der hyphen) evenals zijn „classement auxiliaire” der zwammen, welke bij den mensch ziekten veroorzaken, naar de eigenschappen der sporen.

Een boek, dat ons den breeden kijk van den schrijver in zijn „Essai de Classification des champignons”, ons van vroeger bekend, bevestigt.

MEULENHOF.

WAARNEMINGEN

Psalliota echinata (Roth).

Den 30sten September vond ik in de Overveense duinen onder populieren een bruin paddenstoeltje. Op het eerste gezicht kende ik de soort niet en automatisch rook ik er aan. Toen viel mij het bekende *Lepiota* luchtje op. Een *Lepiota*soort kon het echter niet zijn, gezien de kleiachtige kleur der plaatjes.

Gelukkig had ik een busje bij me, waarin de zes exemplaren verdwenen, voor nader onderzoek. 's Avonds met het microscoop ben ik een paar uur aan het snuffelen geweest. Het was heelemaal geen *Lepiota*, doch ook geen *Inocybe*, hoewel de sporen er wel op geleken. De sporenkleur was bruinig met een ietsje naar het groenachtige, in elk geval veel te licht voor *Inocybe*. Den volgenden avond weer geprobeerd den naam te vinden. Nu waren de sporen purper roodbruin. Die waren dus veel donkerder geworden en rooder. Als de zwammen niet in vloeipapier gepakt waren geweest, zou ik ze zonder twijfel voor andere sporen gehouden hebben. Ook de zwammen zelf waren anders geworden. De hoofdkleur bruin was gebleven, doch de plaatjes waren prachtig rood gekleurd. De sporen waren nu *Psalliota* sporen geworden. Meteen was ik op den goeden weg, want in Ricken (*Vademecum*) stond een kanteekening bij *Ps. echinata* (Roth). Er stond: zie Levende Natuur, blz. 266, jaargang 36.

Dank zij Dr. v. d. Lek, die in genoemden jaargang een prachtige beschrijving, plus foto's, van het zwammetje gaf, was ik er nu. Nu geeft Dr. v. d. Lek aan, dat het verkleurzwammetje lang geen algemeen ding is, en alleen tot nu toe in tuinen en kassen gevonden is. Het was daarom dubbel prettig. ook de paddenstoelen buiten te vinden. Alleen het verkleuren der sporen was al een zeer merkwaardig gezicht en dan op den koop toe, het genoegen van twee

avonden snuffelen! Doch daarom noemde Dr. v. d. Lek, *Ps. echinata* ook het verkleurzwammetje.

H. BOTING.

Bij deze Psalliota echinata (= *Lepiota haematosperma* — *Inocybe echinata*) heb ik al eenige keeren 't merkwaardige verschijnsel waargenomen, dat de versch gevallen sporenfiguur een min of meer zuiver *groene* kleur vertoont, welke spoedig over gaat in bruin. Van elk der drie genoemde geslachten zijn kenmerken aanwezig, ontbreken echter weer typische andere.

Hier in 't Noorden heb ik deze mooie zwam nu een keer of 4 gevonden, waarvan 2 maal in Veendam in een paar kwekerijen, in Ter Apel in een eikenbosch en in Zuidlaren tusschen een eiken- en een dennenbosch in. 't Blijkt dus wel, dat 't ding, waarvan de vondst van den heer Boting eveneens getuigt, ook buiten tuinen en kwekerijen voorkomt. De kleur van den hoed steekt zoo weinig af tegen den bodem, dat men dezen paddenstoel ongetwijfeld dikwijls over 't hoofd zal zien.

DE VEYE.

Leptonia sarcita (Fr.).

In dezelfde platte komkommerbakken in de buurt van Hoogezand, waar dit jaar de zeldzame sterkop-stinkzwam is gevonden, die daar tot eind September, toen de bedekkende ruiten werden verwijderd en de temperatuur daardoor te veel daalde, steeds maar weer nieuwe vruchtlichamen uit de tallooze eitjes tevoorschijn deed komen, trof ik nog een ander mooi paddenstoeltje in groote hoeveelheden aan. Het was een nietig dingetje, dat zijn best deed verborgen te blijven onder de groote komkommerbladen, maar bij het zoeken naar de Lysuruseieren, zijn schuilplaats ontdekt zag.

Een zijdeachtig glanzende, licht bruin grijze, soms iets viltige hoed, ½ — 1½ cm groot, een slappe, dunne grijsglanzende tot 2 cm lange steel en eerst witte, later rose, vrij dikke plaatjes, ziedaar het vluchtige beeld van deze zeldzame *Leptonia sarcita* (Fr.), waarvan de rose sporen onregelmatig vijfhoekig zijn. Daar deze *Leptonia*, naar mij althans bekend is, nog maar één maal in ons land is gevonden in een rotstuintje te Zeist (Dr. Broeksmit), leek mij de vermelding van deze vondst nog wel de moeite waard.

DE VEYE.

Lepiota Friesii (Lasch) = *Lep. acutesquamosa* Weinm (zie Michael, Führer, no. 335).

Het statige *Lepiota*-geslacht geeft ons niet vaak groote verrassingen. Daarvoor is het te voornaam — te weinig voorkomend. Wanneer er van deze voorname zwammen echter eens wat anders gevonden wordt, dan is het wel de moeite waard. De duidelijke kenmerken stellen ons in staat het ridderlijke wapen te onderkennen. Voor de geheel nieuwe *Lepiota odorata* (Cool) was dit echter een andere zaak. Eenige jaren geleden vond ik de spierwitte *Lepiota holosericea*, die echter later op dezelfde plaats niet weergevonden werd. Dit jaar mocht ik kennis maken met *Lepiota Friesii*. Het eerst kreeg ik haar van een leerling, welke haar in den tuin gevonden had. De bruine, spitschubbige hoed, leverde direct een goed onderscheidingskenmerk ten opzichte van andere *Lepiota*'s. Even later werd zij ook in den tuin van een overbuurman aangetroffen, een merkwaardigheid, die ons opvalt. Als een vreemde zwam verschijnt, wordt zij vaak op meer plaatsen tegelijk aangetroffen. (Ik weet niet, hoe 't met de frequentie van voorkomen van deze zwam in 't algemeen staat.) De bruine vezelige en gedeeltelijk spitschubbige hoed heeft een witachtigen ondergrond, die hier en daar doorkomt. De steel is wit met wat vezels, is sterk knol vormend en heeft een ring. Lamellen zeer dicht, soms gevorkt, niet aangehecht. (Michael vermeldt geheel foutief van wel). De zwam stinkt buitengewoon onaangenaam en wordt verdacht van giftigheid. Zij komt hoofdzakelijk in tuinen

voor en bereikt aanzienlijke grootte. (Niet de grootte evenwel van *Lepiota procera*, die ik dit jaar zag met een hoeddoorsnee van ± 30 cm en die dan ook in Ricken ansehnlich-riesig heet.) Zoo'n bijzondere *Lepiota* valt nog eens op; we twifelen er niet aan, of iemand, die er zich op toelegt, vindt in een goed paddenstoelenjaar tal van minder bekende *Cortinarii*, *Inocybe*'s, *Russula*'s. Maar dit is dan ook meer het vulgus in de zwammenwereld. Toch hopen wij, dat er nog meer verdienstelijke specialisten-leden komen, die zich maar steeds met deze zwammen bezig houden, om de andere leden der Myc. Vereeniging tot voorlichting te dienen. Als die anderen zich dan eens de moeite wilden getroosten om dezen specialisten maar steeds allerlei soorten (zooveel mogelijk) toe te zenden! Want het is met onze kennis van deze geslachten toch nog niet, zooals het wezen moet!

R.

Lentinus suavissimus (Fr.). Naar alle waarschijnlijkheid kreeg ik deze zeldzame, witte, ± 6 cm grootte, welriekende *Lentinus* in handen, die mij gebracht werd. De zwam moet zeer zeldzaam zijn. Zij heet op den wilg voor te komen. De steel is excentrisch. Is zij reeds eerder in ons land gevonden? Wie weet er meer van? R.

Het is nog geen tijd om een samenvatting te geven van het goede paddenstoelenjaar 1932. Dit kan beter in een der volgende nummers. Gaarne ontvangen we mededeeling van elke waarneming, die voor een opstelling van een dergelijk overzicht kan dienen. R.

VONDSTEN IN DE PERS

Een onzer medeleden .) zond ons een uittreksel van een artikel over *Amanita phalloides* verschenen in „1"Illustration" van 3 September j.l. Omdat hierin een mogelijk succesvolle therapeutische ingreep bij de tot nog toe steeds doodelijk verloopende phalloïdesvergiftigingen wordt aangegeven, lijkt ons opname hiervan wel gewenscht.

„Niet onvermeld mag blijven, dat Dr. H. Limousin, professor aan de medische faculteit te Clermont-Ferrand, oud-directeur van 't laboratorium aan 't Instituut Pasteur, van meening is, het probleem betreffende de genezing op bevredigende wijze te hebben opgelost, als resultaat van zijn onderzoekingen, uiteengezet in de medische academie op 14 Mei j.l. onder den titel: „Therapeutische proefnemingen in verband met de vergiftiging door *Amanita phalloides*”

Am. phalloides is een der allergevaarlijkste paddenstoelen, die er bestaan. Inwendig gebruik heeft in 3-4 dagen de dood ten gevolge. De proefnemingen van Dr. Limousin zijn gebaseerd op 't feit, dat de toxinen, die in sommige giftige zwammen voorkomen, voor bepaalde diersoorten, b.v. het konijn, onschadelijk zijn. Dr. Limousin heeft zich toegelegd op het zoeken naar de oorzaken van die natuurlijke immuniteit van 't konijn, daarbij de mogelijkheid overwegende, deze immuniteit op andere diersoorten over te brengen. Hij constateerde al dadelijk, dat alleen het verteringsapparaat (maag-darm-kanaal) als een werkelijke barrière zou kunnen werken, (waarvan de opbouwende elementen dan aanleiding zouden kunnen geven tot het verschijnsel der toxine-neutralisatie), aangezien de dood bij het konijn wel volgt na een onderhuidse inspuiting met het vergif. Hij moest dus deze „digestieve immuniteit" trachten over te brengen op een ander dier langs de zgn. buccale weg, d.i. via mond en slokdarm.

Langdurige en talrijke proefnemingen volgden, waarbij de kat als proefdier

¹⁾ De heer C. J. Tielenius Kruythoff te Renkum.

fungeerde. Totdat plotseling, bij gelegenheid van een ernstig vergiftigings-geval, dat dit jaar plaats vond in 't departement Haute-Loire, de arbeid van Dr. Limousin een praktische en aangrijpende toepassing vond.

Vier personen werden door 't gebruik van *Am. phalloides* ernstig ongesteld en hun toestand werd hopeloos geacht. Een van hen, behandeld volgens de methode van Dr. Limousin, stierf, de 3 anderen, op dezelfde wijze behandeld, genazen volkomen binnen 8 dagen!

Het middel is buitengewoon eenvoudig en onder ieders bereik.

Het is voldoende, den patiënt de hersenen en de maag van 't konijn in rauwe, versche en fijngehaakte toestand, te laten innemen.

Ziehier de juiste methode, zooals die door Dr. Limousin wordt aangegeven: Laat de patient, zoo gauw als maar eenigszins mogelijk is, een zevental rauwe, versche hersenen van willekeurige tamme konijnen gebruiken, goed vermengd met 3 nuchtere fijngehakte magen. Mocht de zieke door dit mengsel gaan overgeven, tracht dan dit tegen te gaan door b.v. wat ijs toe te dienen en dan dezelfde portie nog eens te geven.

In de praktijk blijkt het echter goed verdragen te worden en men kan 't zoo noodig wat smakelijker maken door middel van confituren (b.v. appelgelei) of 't laten gebruiken met wat aardappelpuree of in bouillon. Men mag vooral niet vergeten bij 't toepassen van deze therapie, dat er hoop is, zoolang er leven is. Daarom aarzel men niet dit geneesmiddel te gebruiken, zelfs in schijnbaar hopelooze gevallen, zooals Dr. Limousin zelf met succes heeft gedaan.

Ongetwijfeld zal de belangrijke ontdekking van Dr. Limousin van grooten invloed blijken te zijn, indien de werkzaamheid van 't geneesmiddel door herhaalde proefnemingen wordt bevestigd.

Iedereen zou zich van dit eenvoudige tegengif overal en ten allen tijde kunnen voorzien. In dorpen, ver van de laboratoria verwijderd, zal men gemakkelijker de redding brengende konijnen vinden, dan 't weinig doeltreffend serum.

Het Handelsblad van Zaterdag 8 Oct. 1932 heeft een artikel over paddenstoelen en hun geheimenissen.

In *de Groene Amsterdammer* van 17 September j.l. komt een lezenswaardig artikeltje voor over „de paddenstoelen” van de hand van Dr. Jac. P. Thijssse. Daarin wordt nog eens gewezen op het verband tusschen zwammenflora en weersomstandigheden (vochtigheid, ook temperatuur) en op het reeds herhaaldelijk geconstateerde verschijnsel, dat de meeste paddenstoelen elk jaar weer op dezelfde plaats verschijnen, al is 't dan niet steeds op denzelfden tijd. De meeste zekerheid, dat 't hetzelfde individu is, geeft de waarneming van een heksenkring, die telken jare wijder wordt, dan ineens zonder waarneembare oorzaak weg kan blijven. Kringen, ouder dan 10 jaar, zijn aan den schrijver niet bekend.

Een paar beschouwingen worden dan nog gewijd aan enkele boomzwammen speciaal de berkenzwam, terwijl ten slotte de aandacht wordt gevestigd op de merkwaardig korte tijd, waarin zich een paddenstoelenflora kan ontwikkelen op een terrein, dat pas sinds kort daarvoor geschikt is geworden, b.v. in jonge dennenaanplantingen, maar beter nog in uitgezaaid bosch en dan bij voorkeur op een plaats, waar in jaren geen boomen aanwezig waren (aardappelveldjes in de duinen!)

In „*Buiten*” van 15 Oct. 1932 komt een met fraaie foto's van bekende zwammen verlicht artikel voor, om reclame te maken voor deze herfstverschijningen.

In *de Casseler Neueste Nachrichten* van 23 Juli worden de bewoners van Cassel opgeroepen, om aan excursies deel te nemen, gehouden vanwege de Volkshochschule, ten einde eetbare paddenstoelen te leeren onderscheiden. Zoover zijn we hier nog niet!

TENTOONSTELLINGEN, EXCURSIES, VOORDRACHTEN

Paddenstoelententoonstelling op 22 en 23 October van de afdeling Soest en Omstreken der Ned. Natuurhist. Vereeniging.

De afdeling Soest hield op bovenstaande data een paddenstoelententoonstelling, die blijkens het bezoek zeer geslaagd mag heeten. Onder leiding van den heer van Luyk van het Phytopathologisch laboratorium te Baarn waren reeds dagen van tevoren tal van soorten verzameld, waarvan we vermeldenswaard achten: *Collybia tuberosa*, *Rhizopogon luteolus*, *Clavaria argillacea*, *Russula fellea*, *Clitocybe flaccida*, *Polyporus mollis*, *Clitocybe brumalis* in een flinken herksenkring, *Russula Queletii*, *Flammula gummosa* enz.

Op de tentoonstelling prijkten bovendien: *Geaster hygrometricus*, *Cordiceps ophioglossoides*, *Paxillus panuoides*, *Clavaria cristata*, *Cordiceps capitata*, *Mycena filipes*, *Polyporus sulphureus*, *Lycoperdon saccatum*, *Hydnum auriscalpium*, *Polyporus amorphus*, *Hydnum imbricatum*, *Clavaria ligula*. Wat *Cordiceps capitata* betreft, was het aardig, deze overigens zeldzame zwam, die echter vrij regelmatig op de tentoonstellingen te Amersfoort weerkeerde, weer eens vertegenwoordigd te zien. *Clavaria*'s of koraalzwammen waren hier dus ook vrij veel vertegenwoordigd.

Als een bijzonderheid vermelden we de hooge, zeer slanke, okergele *Clavaria ligula*, zeker geen alledaagsche vondst! Hij heeft de grootte van *Clavaria pistillaris*, de geweldige knots-koraalzwam, die schrijver eens vond in een dal bij Dresden (zie de afbeelding in Michaelas Führer für Pilzfreunde), maar is veel slanker. Het goede Clavariaceeën-jaar zal wel aan de groote hoeveelheid vocht toegeschreven moeten worden» In ieder geval heeft schrijver heel wat soorten gezien dit jaar, 't begon er al vroeg mee. We noemen b.v.: *Clavaria botrytis*, *Cl. grisea*, *Cl. flava*, *Cl. abietina*, *Cl. fusiformis*.

Koraalzwammen zouden dus vochtlievende zwammen zijn! Men lette hier eens op.

Wat de tentoonstelling betreft, vielen nog op de mooie versiering van Copijn en een serie te koop zijnde keurige paddenstoelenfoto's van den heer Loe Brandt, med. stud. te Utrecht R.

Het *Natuurhistorisch museum de Pinksterblom*, *Linnaeusparkweg 7* te Amsterdam organiseert een herfsttentoonstelling, welke geopend is op Maandag 31 October 1932 te 7.30. We hopen, dat de organisatoren van deze tentoonstelling veel succes geogst hebben.

Onder leiding van Dr. J. S. Meulenhoff werd op 16 Oct. j.l. een excursie gehouden voor de leden van de Mycologische Vereeniging uit den Haag-Voorburg-Leiden-Delft-Rotterdam en Gouda. Deze excursie vond plaats op de buitens Meer en Bosch en Ockenburg.

Tentoonstelling van Paddenstoelen op Zondag 2 Oct. te Amersfoort in het „Volksgebouw" door de afd. „Natuurvrienden" van het Instituut voor Arbeidersontwikkeling.

Deze tentoonstelling, bijeengebracht door „de natuurvrienden" mocht er wezen. Onder leiding van den heer Pijpstra was hier in korten tijd een geheel opgebouwd, dat den talrijken bezoekers verbaasd deed staan over den rijkdom aan verscheidenheid.

Woensdag, den 12en Oct. hield Dr. A. F. M. Reijnders een voordracht voor de afd. Amersfoort der Ned. Nat. Hist. Vereen. over „De ontwikkeling der paddenstoelen", met lichtbeelden.

De leerlingen van de *Gooische H.B.S. te Bussum* organiseerden een tentoonstelling onder leiding van den heer de Wette. De zwammen waren gerangschikt — als bijzonderheid — naar de plaats waar zij voorkwamen, en niet naar het systeem. Aangezien de R'dammer Crt., waarin een verslag van deze tentoonstelling voorkwam bij de redactie zoek is geraakt, houdt deze zich aanbevolen voor nadere mededeelingen aangaande deze tentoonstelling.

De afdeling *Groningen* der Ned. Natuurhistorische vereeniging hield op 16 en 17 Oct. j.l. een uitstekend geslaagde paddenstoelententoonstelling op de bovenste verdieping van het Goudkantoor, waarin ook het natuurhistorisch museum is ondergebracht. Op een vijftal verschillende excursies in de omgeving, den dag te voren gehouden, werd materiaal verzameld, dat overvloedig aanwezig bleek te zijn, dank zij het ideale zwammenweertje, dat vooraf ging. Het gevolg daarvan was, dat er, toen alles van roode, witte en groene naamkaartjes voorzien, op de tafels lag uitgestald, 165 verschillende soorten paddenstoelen konden worden geteld, waaronder verscheidene meer of minder zeldzame. Over gebrek aan belangstelling had men niet te klagen; op sommige oogenblikken was het tusschen de tafels zóó vol, dat er geen doorkomen aan was. Bijzonder werd het bezoek van den burgemeester met zijn echtgenoot, die zich voor het tentoongestelde zeer interesseerden, op prijs gesteld.

Ongetwijfeld zal deze tentoonstelling voor de belangstelling, die er in Groningen voor de mycologie bestaat, een krachtige stimulans zijn geweest.

MEDEDEELINGEN VAN HET BESTUUR EN REDACTIE

In de algemeene ledenvergadering, gehouden te Ruurlo op 1 Oct. 1.l. werd benoemd tot secretaris Dr. A. J. P. Oort, welke deze benoeming heeft aanvaard.

Het adres van den nieuwen secretaris is Hamelakkerlaan 7, Wageningen.

De voorzitter brengt bij dezen hulde aan Mej. A. de Vries, te Amsterdam, voor het feit, dat zij uit sympathie voor het streven der vereeniging van lid begunstiger is geworden.

De redactie voert bij wijze van proef een kleine letter in. Het is de bedoeling, bij voldoende copie hiervan meer gebruik te maken, omdat hierdoor mogelijk wordt meer te plaatsen, zonder groote onkosten. *Gaarne ziet zij verdere copie voor het volgende nummer tegemoet!*

INHOUD

In memoriam Prof. Dr. J. Valckenier Suringar	19
Mycologische vondsten in de fransche alpen, II door G. D. Swanenburg de Veye	19
Vergiftiging door paddenstoelen VII door J. S. Meulenhoff	23
Eenige vondsten in Kennemerland door H. Boting	24
Verslag van de excursie te Ruurlo door G. D. Swanenburg de Veye.	25
Boekbeoordelingen:	
Kallenbach. De huiszwam door R.	28
P. Vuillemin. Les champignons parasites et les mycoses de Thomme door Meulenhoff	28
Waarnemingen:	
Psalliota echinata door H. Boting (de Veye)	29
Leptonia sarcita door De Veye	30
Lepiota Friesii door R.	30
Lentinus suavissimus door R.	31
Vondsten in de pers:	
Onderzoek van H. Limousin over phalloïdesvergiftiging door C. J. Tienenius Kruythoff	31
Artikelen in kranten	32
Tentoonstellingen, excursies, voordrachten	33
Mededeelingen van het bestuur en redactie	34